

Täysistunto

Maanantai 8.3.2021 klo 9.59—14.23

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 237/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

14.11 Suna Kymäläinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksellä jatketaan kahden vuoden määräajaksi niin kutsutun ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntelyä. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan uutta markkinatiedon keräämistä koskevaa tehtävää. Esityksen tavoitteena on edistää sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehitystä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1.4.2021. Ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntely olisi voimassa 31.3.2023 asti. Ensitunnistamisen ketjuttamisen hintasääntelyä koskeva muutos tarkoittaa nykyisen hintasääntelyn jatkamista maaliskuun loppuun 2023 asti. Esityksessä on perusteellisesti tuotu esiin hintasääntelyn jatkamistarve.

Erityisen tärkeää on pyrkimys siihen, että vahva sähköinen tunnistaminen on mahdollista kaikille sitä tarvitseville. Luotettava tunnistaminen on perusedellytys, joka mahdollistaa digitaalisen kehityksen tehostaen yhteiskunnan toimintaa ja helpottaen kansalaisten elämää.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta katsoo saadun selvityksen perusteella, että hintasääntely on vielä tarpeen tunnistamismenetelmien markkinoiden kehittämisessä. Valiokunta kantaa kuitenkin huolta markkinoiden toimivuudesta ja pitää tässä yhteydessä hyvänä Liikenne- ja viestintävirastolle tulevaa uutta tiedonkeräystehtävää. Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että vahvan sähköisen tunnistusvälineen pystyy ketjuttamisen kautta uusimaan verkossa rajoittamattoman monta kertaa. Tällaisessa mahdollisuudessa on tunnistettava väärinkäytösten riski, että jostain syystä joskus väärän sähköisen henkilöllisyyden itselleen saanut henkilö pystyy näin uusimaan tunnistusvälineensä sähköisesti aina uudestaan ja jatkamaan toimintaansa väärällä henkilöllisyydellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

Valiokunta korostaa, että väärinkäytöksiä esiintymistä ja niiden mahdollisesti aiheuttamia lainsäädäntötarpeita tulee seurata osana lainsäädännön toimivuuden seurantaa ja ryhtyä mahdollisesti tarvittaviin korjaustoimenpiteisiin. Nyt hyväksyttävällä lainsäädännöllä pyritään vaikuttamaan siihen, että uusille tunnistautumismuodoille ei olisi esteitä. Valiokunta pitää tärkeänä, että pyritään luomaan otolliset olosuhteet tunnistusmenetelmien kehittämiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan huomiota on lisäksi kiinnitetty siihen, että koko EU-alueella vasta kehitetään tulkintaa etätunnistamisen vaatimuksille ja turvakontrolleille. Tilanne on täten yhteinen koko EU-alueella, ja tärkeää on, että kehitystyötä jatketaan kaikkien jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyönä, koska ratkaisujen tulee olla kansainvälisesti yhteen toimivia.

Valiokunta pitää lainsäädännön ja sen tavoitteiden toteutumisen seurantaa erittäin tärkeänä. On hyvä, että Liikenne- ja viestintävirastolle säädetään uusi tiedonkeruutehtävä. Tämä tieto tulee analysoida ja hyödyntää tunnistamisen menetelmien edelleen kehittämisessä. Valiokunta pitää tärkeänä, että liikenne- ja viestintävaliokunnalle toimitetaan vuosittain selvitys kerätystä tiedosta ja analyysistä erityisesti koskien hintasääntelyn jatkamisen tarvetta.

Tämän vuoksi valiokunta esittää eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että liikenne- ja viestintäministeriö toimittaa vuosittain liikenne- ja viestintävaliokunnalle selvityksen vahvan sähköisen tunnistamisen markkinasta ja tarjonnasta kerätystä tiedosta ja arvion hintasääntelyn jatkamisen tarpeellisuudesta.”

Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt yhden lähinnä lakitekniikan muutoksen ja selvittänyt erästä toista asiaa yksityiskohtaisissa perusteluissa. Valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy yhden lausuman. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

14.16 Hussein al-Tae sd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämähän on erinomaista, ja olen tyytyväinen siitä, että valiokunta on tämän hyväksynyt yksimielisesti.

Haluaisin vain ennakoida tässä kohtaa myöskin tälle saatteeksi antaa ajatuksen siitä, että meillä on paljon ikääntyneitä ja ikääntyviä ihmisiä, jotka eivät kykene erilaisiin digitaalisiin tunnistautumisiin eivätkä myöskään käyttämään näitä palveluita, niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa. Olen nähnyt töihin tullessani pitkiä jonoja pankkien edessä, ikääntyneitä ihmisiä, jotka menevät laskujensa ja papereittensa kanssa pankkiin maksamaan. Olen myöskin nähnyt, miten monet perintäyhtiöt käyttävät hyväksi näitten vanhojen ihmisten osaamattomuutta näissä digitaalisissa asioissa niin, että lähettävät heille erilaisia perintäkirjeitä yksi toisensa perään ja pyytävät heitä maksamaan laskuja. Kun ei pysty maksamaan netin yli laskuja ja maailma on kiinni ja on vaikea mennä johonkin paikkaan itse, koska on esimerkiksi liikuntarajoitteinen, niin niitä perintäkirjeitä tulee 5 eurolla ja sitten 14 eurolla ja sitten kolmellakymppillä ja sitten ne menevät ulosottoon ja niin edelleen.

Mielestäni, kun me säädämme tällaisia lakeja, joissa me otamme tämän vahvan tunnistautumisen ja nämä sähköiset vehkeet käyttöön, samanaikaisesti meidän on rinnalla tehtävä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

vä, esimerkiksi sote-uudistukseen, jonkinlainen apupaketti, jossa nämä ihmiset pystyttäisiin nostamaan tasolle, jolla he voivat myöskin näitä erilaisia uusia lainsäädäntömuotoja itselleen ja omassa elämässään ottaa käyttöön — tämäntyyppinen empaattinen tapa myöskin tätä lainsäädäntöä tehdä, tulevaisuutta katsoen mutta unohtamatta niitä sukupolvia, jotka eivät tätä osaa mutta ovat kuitenkin tämän maan rakentaneet ja joita täytyy tässäkin kohdalla kunnioittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

14.19 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni edustaja al-Tae ottaa todella tärkeän asian tässä esille. Toden totta nämä vaikeudet ovat ihmisillä, kansalaisilla, varsinkin ikääntyneillä tai liikuntarajoitteisilla ja nyt covid-19:n aikana varsinkin riskiryhmiin kuuluvilla, vaikeutuneet jo aiemmilla toimenpiteillä. Muun muassa pankkiautomaattiverkostoja ja maksupäätteitä ja muita sellaisia on yhä kauemmaksi keskitetty itse näiden pienten kuntakeskusten tai taajamien läheltä niin, että niitä ei ole saavutettavissa. Sen vuoksi on totta kai tärkeää, että näitä digitaalisia ensitunnistamisen palveluita on olemassa, jotta mahdollisimman monia eri palveluita voidaan saada verkon kautta.

Muistutan kuitenkin, että tällä lainsäädännöllä, jota nyt olimme valiokunnassa tekemässä ja tämän ensitunnistamisen ketjuttamisen hintasääntelyä päättämässä, ei ole tekemistä itse näiden fyysisten palveluiden kanssa. Tämä lainsäädäntö ei poissulje mahdollisuutta fyysiseen palveluiden saamiseen ja tunnistautumiseen entisen kaltaisilla tavoilla, oli se sitten henkilökortin kautta tai muuten fyysisesti paikan päällä. Ne ovat itse palveluverkkojen ongelmia sitten olemassa.

Tämä huomio oli todella tärkeä, ja jaan sen täysin edustaja al-Taeen kanssa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 237/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.